Byantikvaren

Oslo

Arbeiderpartiet
Postboks 8743 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref.:	Vår ref. (saksnr.):	Saksbeh.:	Dato:
	21/1719 - 2	Sigrid Varfjell,	24.08.2021

69/326 - Martinhytta - Øvre Vaggestein - Kulturminneskjema

Oppføringen omfatter fritidsbolig med originalt inventar, hage og brønnhus. Eiendommen føres også på Byantikvarens oversikt over fredningsverdige bygninger og anlegg.

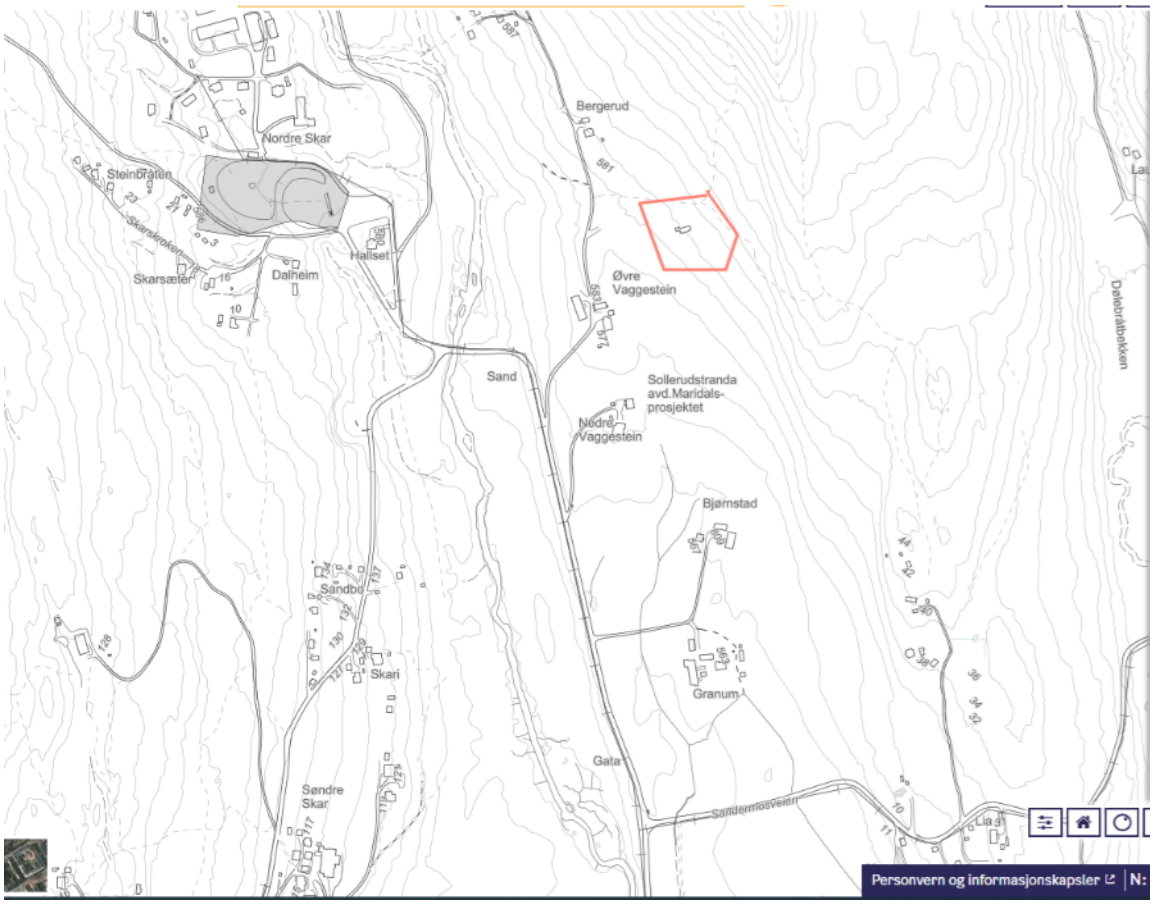

Beskrivelse:

Oslo kommune
Byantikvaren

Besøksadresse:
Maridalsveien 3, 0178 Oslo
Postadresse:
Postboks 2094 Grünerløkka, 0505 OSLO

Telefon: 23460295
postmottak@bya.oslo.kommune.no
Org. nr.: 976819993
oslo.kommune.no

Martinhytta ble tegnet av Knut Knutsen i 1952, og oppført av bygg- og tømrermester Thoralf Vik. Den var en gave til arbeiderpartihøvdingen Martin Tranmæl. Og bak 70-årsgaven til friluftsmannen og sosialisten Tranmæl, stod Arbeiderpartiet, Arbeiderpressen og LO, representert ved Einar Gerhardsen, Trygve Lie, Konrad Nordal, Jens Christian Hauge og Olav Larsen. Martin Tranmæl var arbeiderbevegelsens store ideolog, spesielt i mellomkrigstiden, men også etter krigen. Han var med på å forme Arbeiderpartiets politikk og ideologiske standpunkt frem til sin død i 1969. Martinhytta var et ettertraktet møtested for eliten i arbeiderbevegelsen, både for politiske samtaler og for å følge Martin på hans vandringer i marka. Se ellers Maridalens venners side om Martinhytta. https://www.maridalensvenner.no/martinhytta-ved-vaggestein.185837.html

Hytta står på kommunal grunn, men eies mest sannsynlig av Arbeiderpartiet. Eieforholdene er imidlertid noe uklare, se mer på Maridalens venners side.

Hytta er i maskinlaft med usymmetriske hjørnesviller som er et uvanlig arkitektonisk trekk. Den har full kjeller i Ålesundsmur av betong, og saltak som opprinnelig var dekket med skifer. En gang før 1990 ble skiferen erstattet av takplater. Skiferen skal ligge rundt om på tomten. De to pipene er i teglstein. Vinduene er i to fag og med småruter.

Innvendig er det et vindfang og plassbygde benker og senger i stuen. Peisen er åpen. Det finnes to soverom med originale, plassbygde køyesenger med springfjærbunn. Begge soverom har hvert sitt skatoll og skap. Det ene rommet har også servant med varmt og kaldt vann. Kjøkkenet har plassbygget innredning, pipeløp, utslagsvask og komfyr. Her er kjellerlemmen. Badstuen har ikke lenger inventar annet enn en servant. Toalettet er en liten bod i det lave bygget, og fremstår som en bod i boden. Her var det opprinnelig vannklosett, men på et tidspunkt ble det gjort om til bøttetoalett. Byggepapirene beskriver en utedo, så det er usikkert om dette vannklosettet var godkjent, og når det ble byttet.

Annekset er innredet med to køyesenger, et stort skap og et stort skrivebord.

En skiferlagt uteplass ligger lunt i solveggen mot sydøst. Brønnhuset er plassert litt sydøst for huset og en vannpumpe står i kjelleren. Denne er byttet ut tre ganger.

Tomten er utpreget naturtomt med skog, lyng og tuer mot nord og mosedekke mot syd, øst og vest. Et stort løvtre står mot syd.

Hytta sett fra sydvest. Annekset med kjeller ligger mot vest og har egen inngang. Inngangen til hytta er en granitt-trapp og døren den klassiske todelte.

Hytta sett fra sørøst. Det lavere bygget huser toalett og uthus/redskapsbod. Pipen i syd er for den åpne peisen i stua. Pipen mot nord for ovnen på kjøkkenet og i badstuen.

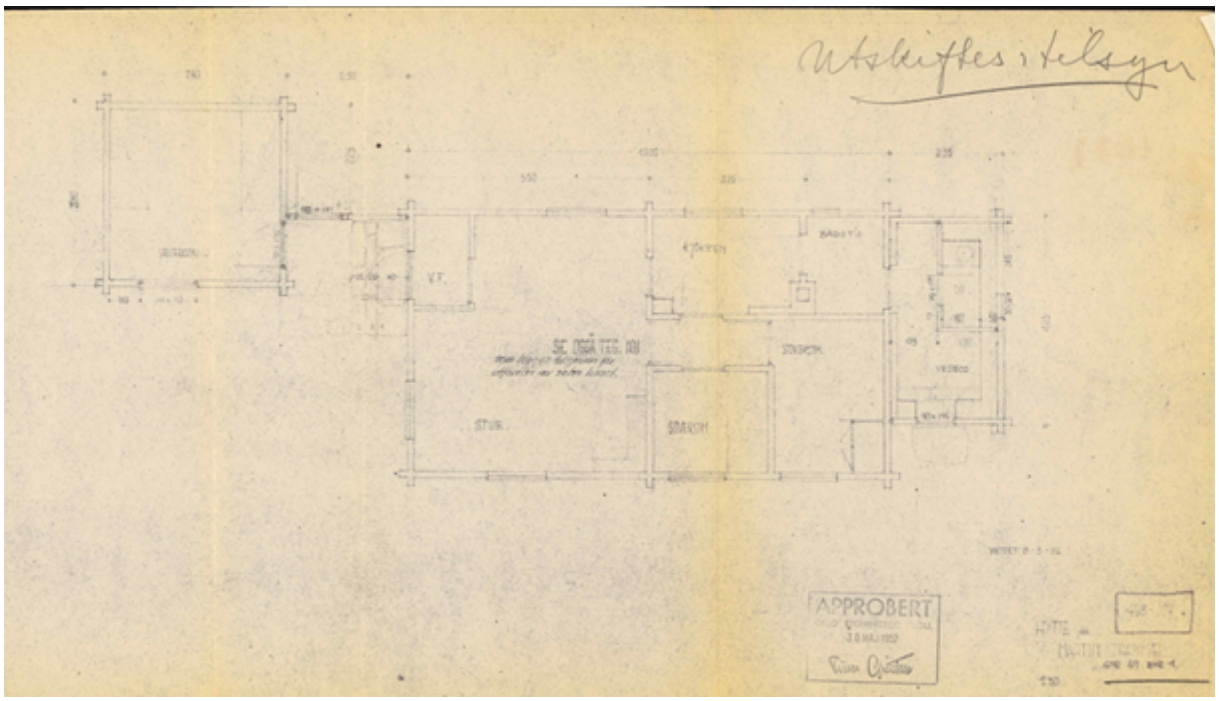

Plantegninger viser kjøkken med serveringsluke, badstue og toalett tilgjengelig uten å måtte gå ut.

Detaljer fra inventaret. Komfyren er ikke opprinnelig, da det er spor etter avtrekk fra vedfyrt ovn i pipeløpet bak komfyren, og etter en gnistfanger i gulvet. Serveringsluken sees i kjøkkeninnredningen som Knutsen tegnet. Brødboksen er av ny dato.

Detaljering viser innlagt varmtvann og elektrisk oppvarming på soverommene, bak skrivebordet. Her står også de opprinnelige stolene Knutsen valgte til hyttas langbord, men som det nå kun er to bevart av. Tranmæls ski og stokk nederst til høyre.

Byantikvaren har vurdert følgende kulturminneverdier som viktige:

Kunnskapsverdier - dokumentasjons- og kildeverdier	

Arkitekturhistorisk verdi - bygningen/kulturminnet er et bidrag til nasjonal/regional/lokal arkitekturhistorie	
Byggeskikkverdi - bygningen/kulturminnet utgjør et godt eksempel på nasjonal/regional/lokal byggeskikk i sin periode	X
Miljøskapende/kompletterende verdi – bygningen/kulturminnet er en viktig del av et større by- eller bygningsmiljø	
Byplan/strukturerende verdi – bygningen/kulturminnet inngår i, eller er en følge av viktige historiske strukturelle grep	
Stilhistorisk verdi – bygningen/kulturminnet er et særlig interessant eksempel på en epoke- eller områdestil, eller arkitektens stil	X
Teknikkhistorisk/håndverkshistorisk verdi – bygningen/kulturminnet er et særlig interessant eksempel på teknikk eller håndverk	
Bygningshistorisk verdi – bygningen viser kulturhistorisk interessant tilbygnings- eller ombygningsskikk	
Samfunnshistorisk/sosialhistorisk verdi – bygningen/kulturminnet reflekterer og formidler samfunnshistoriske forhold	X
Personalhistorisk verdi – bygningen/kulturminnet kan knyttes til kjente og/eller viktige personer	X
Symbolverdi – bygningen/kulturminnet er knyttet til nasjonale/regionale/lokale viktige funksjoner, hendelser eller begivenheter	X
Opplevelsesverdier	
Arkitektonisk verdi – bygningen/kulturminnet har høye estetiske, og/eller romlige kvaliteter	X
Kunstnerisk verdi – bygningen/kulturminnet har kunstnerisk utsmykning og/eller håndverksdetaljer av høy kvalitet	
Identitetsskapende verdi – bygningen/kulturminnet er viktig for historien om et by- eller lokalmiljø	X
Kontinuitetsskapende verdi – bygningen/kulturminnet er én av få eldre bygninger/kulturminner i et lokalmiljø	
Nysgjerrighetsskapende verdi – bygningens/kulturminnets plassering, utforming eller historie er svært spesiell	X
Forsterkende faktorer	
Autentisitet/ekthet – bygningen har bevart forholdsvis mye av originale bygningsvolumer og -detaljer	X
Pedagogisk/historiefortellende potensial – bygningen/kulturminnet er særlig egnet for formidling av kunnskap og opplevelse	X
Representativitet – bygningen/kulturminnet er en tydelig representant for en større gruppe (eksisterende eller forsvunne) bygninger/kulturminner	
Sjeldenhet – bygningen/kulturminnet enten er av en sjelden type, eller er én av bare få bevarte av en type	
God teknisk tilstand – bygningen/kulturminnet ikke har åpenbare strukturelle svakheter eller tekniske mangler	X
Brukbarhet – bygningen/kulturminnet er godt egnet for opprinnelig eller ny bruk uten å gjøre endringer som svekker verneverdiene	X

Formål og begrunnelse for vern:

Formålet med å føre Martinhytta på Gul liste, er å bevare en fritidsbolig tegnet av Knut Knutsen, og spesialtegnet for og brukt av Martin Tranmæl, en av arbeiderbevegelsens fremste ledere på 1900-tallet. Dette i seg selv er med på å gi hytta svært høy kulturminneverdi. Hytta har klare objektkvaliteter og en interessant og moderne tilnærming til den tradisjonelle lafteteknikken. Hytta har ingen åpenbare svakheter og er godt egnet for videre bruk og til formidling av både arbeiderbevegelsens historie, men også friluftslivets økte betydning og hyttelivets fremvekst etter krigen.
Hytta fremstår som svært opprinnelig, både i eksteriør og interiør. Den ligger plassert i skogbrynet og er synlig over åpne enger og jorder i forkant, og bidrar til områdets miljøkvaliteter.

Med vennlig hilsen

Janne Wilberg
byantikvar

Sigrid Varfjell
antikvar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

Arbeiderpartiet	Postboks 8743 Youngstorget	0028	OSLO
Eiendoms- og byfornyelsesetaten	Postboks 491 Sentrum	0105	OSLO
Maridalens Venner	Konvallvegen 67	2742	GRUA